

Лабораторна робота № 2

(4 години)

Тема: Створення віконних програм у Windows.

Мета: Ознайомитися із структурою та етапами створення віконних програм для Windows

Короткі теоретичні відомості

Кожна Windows-програма має два суттєвих компоненти: функцію `WinMain()`, яка ініціалізує вікно, і функцію `WindowProc()`, яка обслуговує повідомлення Windows. Ця структура становить основу всіх програм Windows.

Функція `WinMain()` викликається Windows при запуску кожної програми і здійснює необхідну ініціалізацію і налаштування вікна програми. Вона також містить цикл повідомлень для одержання повідомлень із черги повідомлень програми.

Функція `WindowProc()`, яка інколи має ім'я `WndProc()` або інше, викликається операційною системою кожного разу, коли повідомлення має передаватися вікну вашої програми. Зазвичай кожне вікно програми має свою функцію `WindowProc()`.

У кожній віконній програмі можна виділити чотири суттєвих компоненти:

1. Реєстрація класу вікна.
2. Створення вікна.
3. Цикл повідомлень.
4. Процедура вікна (віконна функція).

Перших три компоненти складають головну функцію `WinMain()` а останній є віконною процедурою `WindowProc()`.

Розглянемо усі компоненти віконної програми.

Функція WinMain

Функція `WinMain` це точка входу до програми Windows. Вона ініціалізує програму, відображує вікно програми на екрані і запроваджує основний цикл повідомлень.

```
int WINAPI WinMain( HINSTANCE hInstance, HINSTANCE hPrevInstance,
                  LPSTR lpCmdLine, int nCmdShow );
```

hInstance дескриптор примірника. Це 32-розрядне число, що ідентифікує примірник нашої програми в середовищі ОС. Цей номер надає Windows, коли програма запускається на виконання.

hPrevInstance дескриптор попереднього примірника, завжди NULL. Це спадок від 16-розрядної Windows.

lpCmdLine параметри командного рядка (програми Windows все ще можуть бути запуснені з командного рядка).

nCmdShow визначає, як вікно відображуватиметься. (мінімізоване, максимізоване або приховане).

Функція `WinMain` завершується, коли отримує повідомлення `WM_QUIT`.

Реєстрація класу вікна

Перед створенням вікна, слід зареєструвати у Windows його клас. Для цього заповнюють структуру `WNDCLASSEX` і викликають функцію реєстрації класу вікна `RegisterClassEx()`.

```
typedef struct _WNDCLASSEX {
    UINT    cbSize;           // розмір структури
    UINT    style;           // стиль класу
    WNDPROC lpfnWndProc;     // вказівник на віконну функцію
    int     cbClsExtra;      // додаткові байти класу
    int     cbWndExtra;      // додаткові байти примірника вікна
```

```

HANDLE hInstance;           // дескриптор примірника
HICON hIcon;                // дескриптор іконки
HCURSOR hCursor;           // дескриптор курсору
HBRUSH hbrBackground;      // дескриптор пензля фону
LPCTSTR lpszMenuName;       // вказівник на ім'я меню
LPCTSTR lpszClassName;     // вказівник на ім'я класу
HICON hIconSm;              // мала іконка вікна
} WNDCLASSEX;

```

Створюємо змінну WNDCLASSEX wc і заповнюємо структуру WNDCLASSEX:

```

wc.cbSize      = sizeof(WNDCLASSEX);
wc.style       = CS_HREDRAW | CS_VREDRAW;
wc.lpfnWndProc = WindowProc;
wc.cbClsExtra  = 0;
wc.cbWndExtra  = 0;
wc.hInstance   = hInstance;
wc.hIcon       = LoadIcon(0, IDI_APPLICATION);
wc.hCursor     = LoadCursor(0, IDC_ARROW);
wc.hbrBackground = GetStockObject(GRAY_BRUSH);
wc.lpszMenuName = 0;
wc.lpszClassName = "MyWindClass";
wc.hIconSm     = 0;

```

Примітка. Для вибору кольору фону вікна використовують кілька способів.

```

wc.hbrBackground = (HBRUSH) (COLOR_WINDOW+1);
wc.hbrBackground = (HBRUSH) GetStockObject(GRAY_BRUSH);
wc.hbrBackground = CreateSolidBrush(RGB(255,255,220));

```

Є також макрос **GetStockBrush (i)**, описаний в заголовковому файлі windowsx.h.

Функція *реєстрації класу* вікна:

```

if(!RegisterClassEx(&wc))
{
    MessageBox(NULL, "Window Registration Failed!", "Error!",
        MB_ICONEXCLAMATION | MB_OK);
    return 0;
};

```

Створення вікна

Для створення вікна використовують функцію **CreateWindow()**, яка повертає дескриптор створеного вікна. Функція використовує дані із структури **WNDCLASSEX** через вказівник на ім'я зареєстрованого класу lpClassName.

```

HWND CreateWindow(
    LPCTSTR lpClassName,           // вказівник на ім'я зареєстрованого класу
    LPCTSTR lpWindowName,         // вказівник на ім'я вікна
    DWORD dwStyle,                // стиль вікна
    int x,                        // горизонтальна та
    int y,                        // вертикальна позиція вікна
    int nWidth,                   // ширина вікна
    int nHeight,                  // висота вікна
    HWND hWndParent,              // дескриптор батьківського вікна (або власника)
    HMENU hMenu,                  // дескриптор меню або ідентифікатор дочірнього вікна
    HANDLE hInstance,             // дескриптор примірника програми
    LPVOID lpParam                 // вказівник на дату створення вікна
);

```

Наприклад:

```
hWnd = CreateWindow(szClassName, "My First Window", WS_OVERLAPPEDWINDOW,
    CW_USEDEFAULT, CW_USEDEFAULT, CW_USEDEFAULT,
    CW_USEDEFAULT, NULL, NULL, hInstance, NULL);
```

Для відображення вікна на екрані комп'ютера слід викликати функцію ShowWindow:

```
BOOL ShowWindow(hWnd, nCmdShow);
```

Перший параметр функції ідентифікує вікно і є дескриптором, поверненим функцією CreateWindow(), а другий – значення nCmdShow, яке передавалося WinMain() і вказує, як вікно з'являється на екрані. Приклади nCmdShow: SW_HIDE, SW_RESTORE, SW_SHOWNORMAL. Можна просто передати значення, одержане від WinMain.

Після цього слід викликати функцію, яка повинна перемалювати (оновити) клієнтську область вікна:

```
BOOL UpdateWindow(HWND hWnd);
```

Цикл повідомлень

В кінці головної функції WinMain() створюється цикл повідомлень, призначення якого – діставати повідомлення із черги повідомлень і направляти їх у віконну процедуру для обробки.

Цей цикл зазвичай має вигляд:

```
while (GetMessage (&msg, NULL, 0, 0)) // дістати повідомлення
{
    TranslateMessage (&msg); // транслювати повідомлення
    DispatchMessage (&msg); // відправити повідомлення
}
```

Цикл виконується весь час роботи програми до одержання повідомлення WM_QUIT, після чого цикл припиняється і програма завершує свою роботу.

Віконна функція

Весь код, який визначає поведінку програми, включається у віконну функцію (процедуру обробки повідомлень). Це функція **WindowProc()**, на яку посилається **WinMain()** через структуру **WNDCLASSEX**. Windows звертається до цієї функції кожного разу, коли надходить повідомлення для основного вікна програми.

Функція **WindowProc()**, аналізує потік повідомлень із черги, відбирає повідомлення, на які вона повинна відреагувати, і викликає відповідні функції (ділянки коду), відповідальні за обробку тих чи інших подій (обробники подій).

Заголовок віконної функції:

```
LRESULT CALLBACK WindowProc(
    HWND hWnd, // дескриптор вікна
    UINT uMsg, // ідентифікатор повідомлення
    WPARAM wParam, // перший параметр повідомлення
    LPARAM lParam // другий параметр повідомлення
);
```

Структура віконної функції:

```
LRESULT CALLBACK WindowProc(HWND hWnd, UINT msg, WPARAM wParam, LPARAM lParam)
{
    switch(msg)
    {
        case WM_CLOSE:
            DestroyWindow(hWnd);
            break;
        case WM_DESTROY:
            PostQuitMessage(0);
    }
}
```

```

        break;
    default:
        return DefWindowProc (hwnd, msg, wParam, lParam);
    }
    return 0;
}

```

Обробка подій у віконній функції

Для обробки подій у віконній функції `WindowProc` використовують оператор **switch**, що являє собою список блоків **case <мітка>**, кожна із яких містить оператори для обробки окремих повідомлень.

Макрос `HANDLE_MSG`

Замість конструкції **case <мітка>** часто використовують макрос **HANDLE_MSG**, описаний у заголовковому файлі **windows.h**: `HANDLE_MSG (hwnd, message, fn)`.

```

HANDLE_MSG (hwnd, WM_PAINT, OnPaint);           // case WM_PAINT: OnPaint ();

```

Цей макрос дає можливість спростити функцію `WindowProc` і винести усі обробники подій в окремі функції. Оператор **switch** набуває вигляду:

```

switch (msg) {
    HANDLE_MSG (hwnd, WM_PAINT, OnPaint);
    HANDLE_MSG (hwnd, WM_DESTROY, OnDestroy);
    default:
        return (DefWindowProc (hwnd, msg, wParam, lParam));
}

```

Крім цього додається кілька функцій, які є обробниками подій. Наприклад:

```

void OnPaint (HWND hwnd) {
    char szText [] = "Рядок для виводу";
    PAINTSTRUCT ps;                               // структура для малювання
    HDC hdc = BeginPaint (hwnd, &ps);             // одержання контексту пристрою
    TextOut (hdc, 5, 30, szText, strlen (szText)); // виведення рядка тексту
    EndPaint (hwnd, &ps);                          // звільнення контексту пристрою
}

```

У цьому обробнику використовується функція `TextOut`, призначена для виведення тексту в робочій області вікна.

```

TextOut (hdc, x, y, psText, iLength);

```

Тут `hdc` – дескриптор контексту, який одержується функцією **BeginPaint** і звільняється функцією **EndPaint**.

Повідомлення від миші

Повідомлення від миші (наприклад, `WM_MOUSEMOVE`, `WM_LBUTTONDOWN` та ін.) мають параметри `wParam` і `lParam`, які містять таку інформацію:

```

fwKeys = wParam;           // прапорці клавіш
xPos = LOWORD (lParam);    // горизонтальна позиція курсору
yPos = HIWORD (lParam);    // вертикальна позиція курсору

```

Для розшифровки координат миші використовують змінну типу `POINT`:

```

POINT pt;

```


Обробник повідомлення миші може мати вигляд:

```
case WM_LBUTTONDOWN:
{
    pt.x = LOWORD(lParam);
    pt.y = HIWORD(lParam);
    wsprintf(str, "Co-ordinates are: X=%i and Y=%i", pt.x, pt.y);
    InvalidateRect(hWnd, NULL, TRUE);
}
```

Цей обробник розшифровує координати миші і заносить їх у рядковий масив str.

Функція InvalidateRect оголошує робочу область вікна (або її частину) недійсною (неправильною), що призводить до її перемальовування.

Завдання для виконання роботи

1. Створити віконну програму для Windows.
2. Замінити іконку програми на одну із наступних: , , , .
3. Замінити курсор вікна на , , , або інший.
4. Змінити колір фону робочої області на , , або інший (кольори фону COLOR_APPWORKSPACE, COLOR_BTNshadow, COLOR_BTNHIGHLIGHT та ін.).
5. Змінити спосіб відображення вікна на екрані (nCmdShow = SW_SHOWNORMAL, SW_MINIMIZE, SW_MAXIMIZE, SW_SHOWNA, SW_HIDE та ін.).
6. Доповнити віконну функцію програми новими обробниками повідомлень.
  - a. обробити натискання лівої кнопки миші і вивести в робочій області повідомлення про координати миші.
  - b. обробити натискання правої кнопки миші і вивести діалогове вікно із текстовим повідомленням про цю подію.
  - c. оформити обробники повідомлень за допомогою макросу HANDLE_MSG.

Контрольні питання

1. Яка структура Windows-програми із графічним інтерфейсом?
2. Яку назву має головна функція віконної програми і які функції вона виконує?
3. Що означає термін «реєстрація класу вікна»?
4. Які дії необхідно виконати у програмі для того, щоб вікно відобразилося на екрані монітора?
5. Що таке цикл повідомлень і як він організується у програмі?
6. Яким чином повідомлення про події в системі потрапляють у програму і як вони обробляються?
7. Яку назву має функція вікна і для чого вона призначена?
8. Де у віконній програмі розташовуються обробники подій?
9. Яким чином можна налаштувати параметри вікна програми (задати розміри, вибрати іконку, встановити курсор)?

Завдання для самостійної роботи

1. Ознайомитися із системними повідомленнями, які надходять від миші та клавіатури.